

Zsidó Ferenc

NYELVI IGÉNYESSÉG ITT ÉS MOST

Komoróczy György egyik legaktívabb erdélyi nyelvvelőnk. A *Hargita* napilapban indított nyelvvelő rovatát közel ötven évén át, nem sokkal a lap 1968-as alapításától a közelmúltig működtette heti rendszerességgel, de más sajtóorgánumban is közölte aktuális nyelvi problémahelyzeteket kivesező, rigorózus, nem kioktató, de tudományos igényű írásait. Nemrég megjelent, anyanyelvi ismeretterjesztő írásokat tartalmazó kötete, a *Könnyű Katát tánca vinni*¹, tíz év (2005–2015) terméséből válogat.

Amint erre az előszót jegyző Sarány István rámutat, Komoróczy írásai az erdélyi magyar nyelvhasználat három bajával, annak orvoslásával foglalkoznak: a román nyelvi hatásokkal, az angol nyelvi hatásokkal és az egyre szélesebb körben eluralkodó szlenggel. Valós beszédhelyzetekben elhangzó szófordulatokra, nyelvi jelenségekre reflektál, az írások visszatérő motívuma, hogy a nyelvvelés iránt érdeklődő laikusok keresték meg az adott élőnyelvi anomáliával, amelyre ő a cikkben szakmai kritériumoknak megfelelő, de közérthető tisztázást nyújt. Amit a szerző összefoglal, az: „jobbára megengedő és nem előíró (preskriptív), még kevésbé tiltó jellegű”, tehát inkább iránytű, tájékozódási pont, lehetőség, eligazítás.

Komoróczy e könyv ajánlójában így fogalmazza meg a több mint ötven éve kitűzött célt: hozzájárulni „nyelvhasználatunk csiszolásához, anyanyelvi tudatunk ébrentartásához.” A szóban forgó ajánló egyébként egy klasszikus Kazinczy-idézettel kezdődik, és nem is kezdődhetne máshogyan, hiszen Komoróczy sorsát ismerve, szinte predesztinálva látjuk őt a nyelvvelésre: Kazinczy szülőfalujában, Érsemjénben járta az általános iskolát, magyar-történelem szakos nagybátyjától kapta az útravalót. Az élet aztán egészen más irányba sodorta, nemesi származása miatt a bölcsészkarra nem kerülhetett be, vegyésztechnikusi oklevelet szerzett, nyelvészre önszorgalomból vált kolozsvári humánértelmiségiektől, majd Komoróczy Géza nyelvészprofesszor nagybáty-

---

1 Komoróczy György: *Könnyű Katát tánca vinni*. Nagyvárad, 2018, Europrint Kiadó.

jától kapott szakkönyvek és iránymutatások segítségével. Ebből a megközelítésből vizsgálva, az ambíciót és kitartást látva, még nagyobb jelentőségű és példaértékű Komoróczy György nyelvművelő munkássága.

A szerző a kötet írásait három nagyobb ciklusba sorolja: az elsöben székelyföldi/erdélyi földrajzi és személynevekkel foglalkozik, a másodikban főként az állandó szókapcsolatok, kölcsönszók, fordítások/ferdítések, szleng kifejezések esetében felmerülő nyelvi problémákat tárgyalja, a harmadikba különféle alkalmi írások kerültek, függeléként a hivatkozott és ajánlott szakirodalom jegyzéke is megtalálható.

Az, hogy az írások első megjelenésének helye a napi sajtó, jelzi, hogy azok az átlagolvasónak szólnak. Komoróczy írásai többnyire könnyedek, lendületesek, élvezetesek, úgy szoktatnak a nyelvi igényességre, hogy közben azt jelzik: a nyelvművelés nem csak vagy nem elsősorban az akadémisták kiváltsága, az a hétköznapi emberek jó mókája is lehet. Hogy ne mondjunk, román mintára, hitelvonalat a hitelkeret, fix telefont a vezetékes telefon, remorkát a pótkocsi helyett – hogy csak egy jelenséget említsek a görcső alá vett több tucatnyiból.

Jó, hogy könyv formában is napvilágot láttak Komoróczy György aktuálnyelvészeti írásai, azok hozzájárulnak egy olyan tudatos attitűd kialakításához/fenntartásához, amit úgy szoktak körülírni: aki nyelvben igényes, más téren is az.

